

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.012.01.2022

Pan
Dariusz Stanisław Gwiazda
Burmistrz
Gminy i Miasta Grójec
ul. Józefa Piłsudskiego 47
05-600 Grójec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/083 – Prawdliwość naliczania i egzekwowania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wybranych gminach województwa mazowieckiego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy i Miasta Grójec ¹ ul. Józefa Piłsudskiego 47, 05-600 Grójec
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Stanisław Gwiazda, Burmistrz Gminy i Miasta Grójec, od 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Naliczanie opłat z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi. 2. Egzekwowanie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (I połowa), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Ilona Bożek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/92/2022 z 25 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: Urząd lub UGiM.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

W latach 2020-2022 w Gminie i Mieście Grójec⁴ prawidłowo przygotowano projekty uchwał określających zasady funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym m.in. metody ustalania opłaty i wysokość stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o których mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵.

W przyjętych przez Radę Miejską uchwałach przewidziano dwie metody ustalania opłaty, tj. w zależności od ilości zużytej wody, dla nieruchomości zabudowanych budynkami wielorodzinnymi lub ze względu na liczbę mieszkańców zamieszkujących nieruchomość, dla nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodziennymi. Określona wysokość stawek nie przekraczała maksymalnych wartości ustalonych na podstawie art. 6k ust. 2a ustawy ucpg. Uchwały, zgodnie z art. 90 ust. 2 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁶, były przedkładane Regionalnej Izbie Obrachunkowej.

Pozyskane w latach 2020-2021 dochody z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w łącznej wysokości 17 100 tys. zł (8 259,0 tys. zł w 2020 r., 8 841,0 tys. zł w 2021 r.) nie były wystarczające na sfinansowanie kosztów systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w łącznej wysokości 21 726,4 tys. zł (11 529,7 tys. zł w 2020 r., 10 196,7 tys. zł w 2021 r.). Ze środków własnych gminy sfinansowano te koszty w łącznej wysokości 4 626,4 tys. zł, tj. w 2020 r. – 3 270,7 tys. zł (28,4%), i w 2021 r. – 1 355,7 tys. zł (13,3%) kosztów.

W Urzędzie podejmowano działania w celu zweryfikowania poprawności danych wykazanych w złożonych przez mieszkańców deklaracjach o wysokości opłaty oraz zidentyfikowania zobowiązanych do ich ponoszenia.

Na bieżąco monitorowano terminowość dokonywanych wpłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a w przypadku ich braku podejmowano działania w celu ich wyegzekwowania. Na koniec 2021 r. zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosiły 390,4 tys. zł i w porównaniu do 2020 r. uległy zmniejszeniu o 3,5% (404,9 tys. zł). W 2021 r. w porównaniu do 2020 r., nastąpił wzrost zaległości objętych czynnościami egzekucyjnymi z 0,5% (2,2 tys. zł) do 49,1% (191,7 tys. zł). Na dzień zakończenia kontroli nie stwierdzono zaległości przedawnionych.

Postępowania w sprawie udzielenia ulg w spłacie zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami prowadzone były prawidłowo.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące: opracowania analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2020-2021, które nie zawierały elementów wymienionych w art. 9tb ust. 1 pkt 2, 5 i 9 ucpg⁷, sporządzenia i opublikowania ww. analiz za 2020 r. po terminie określonym w art. 9tb ust. 2 ucpg oraz nieprowadzenie ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, stosownie do wymogów określonych w art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg, nie miały istotnego wpływu na prawidłowość realizowanych zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: GiM Grójec.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1297, ze zm., dalej: ucpg.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 559, ze zm.

⁷ W tym w przypadku analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2020 r. – elementów wymienionych w art. 9tb ust. 1 pkt 2 i 5 ucpg, w przypadku analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2021 r. elementów wymienionych w art. 9tb ust. 1 pkt 2,5 i 9 ucpg.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Naliczanie opłat z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

1.1. Uwarunkowania prawne i organizacyjne w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy

Od 1 stycznia 2020 r. GiM Grójec rozpoczęła realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi we własnym zakresie. Poprzednio, w latach 2014-2019, gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy było realizowane przez Związek Międzygminny pod nazwą „NATURA”, którego członkiem była GiM Grójec⁹.

(akta kontroli: str. 53, 54, 62-78)

W GiM Grójec przyjęto¹⁰ dwie metody ustalania opłat:

- dla nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi, opłata stanowiła iloczyn ilości zużytej wody z danej nieruchomości oraz stawki w wysokości 8 zł za 1 m³,
- dla nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, miesięczna opłata stanowiła iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki w wysokości 32 zł od osoby.

W przypadku niewypełnienia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny określono stawki opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi w dwukrotnej wysokości stawki podstawowej, co było zgodne z art. 6k ust. 3 ucpg.

(akta kontroli: str. 91, 92, 109, 110)

Zastępca Burmistrza wyjaśnił m.in., że do kalkulacji wysokości stawki na 2020 r. przyjęto liczbę osób, które złożyły deklarację o wysokości opłaty za odpady komunalne w Związku Międzygminnym¹¹ oraz wartość udzielonego zamówienia na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych¹². Wyliczona na podstawie tych danych stawka (39,30 zł od osoby) przekraczała maksymalną stawkę, określoną na podstawie art. 6k ust. 2a pkt 1 od 1 stycznia 2022 r. ucpg (33,86 zł). Stawkę 32 zł przyjęto mając na uwadze stawki obowiązujące w Związku, tj. 32 zł od osoby w przypadku braku segregacji odpadów¹³. Przy ustalaniu opłaty dla budynków wielorodzinnych przyjęto, iż średnie zużycie wody wynosi 4m³ na jedną osobę co przy stawce 8 zł za 1m³ daje 32 zł. Normę tę przyjęto na podstawie przeciętnych norm zużycia wody w gospodarstwach domowych¹⁴.

(akta kontroli: str. 79-86, 91, 92)

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Uchwała Nr XXVIII/290/13/ Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 20 lutego 2013 r. w sprawie utworzenia związku międzygminnego pod nazwą „NATURA”. Związek został utworzony przez 11 gmin celem wspólnego wykonywania zadań publicznych w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na terenach gmin tworzących Związek w dziedzinie gospodarki odpadami. Uchwałą Nr IV/22/19 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 21 stycznia 2019 r. Gmina wystąpiła ze Związku ze skutkiem na 31 grudnia 2019 r.

¹⁰ Uchwała nr XVIII/141/19 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z terenu nieruchomości zamieszkałych oraz ustalenia stawki tej opłaty (zmieniona Uchwałą nr XIX/155/19 z dnia 16 grudnia 2019 r.) – obowiązująca od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. oraz Uchwałą Nr XL/376/21 dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z terenu nieruchomości zamieszkałych oraz ustalenia stawki tej opłaty – obowiązująca od 1 stycznia 2022 r. Dalej: uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty.

¹¹ 23 749 osób.

¹² Oferta najkorzystniejsza wynosiła 11 200 977,95 zł.

¹³ Stawki obowiązujące w Związku Międzygminnym wynosiły: podstawowa 21 zł i 32 zł – w przypadku niezbiegania odpadów w sposób selektywny.

¹⁴ Normy określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz. U. z 2002 r., Nr 8, poz. 70) wynosiły od 4,2 do 5,4m³ na mieszkańca miesięcznie w gospodarstwach domowych zaopatrzonych w wodociąg, ubikację, łazienkę oraz dostawę ciepłej wody do mieszkania.

Naczelnik Wydziału Gospodarki Odpadami¹⁵ wyjaśniła m.in., że wprowadzenie w 2020 r. w odniesieniu do zabudowy wielorodzinnej systemu opłat wyliczonych od zużycia wody wynikało z zauważonej w latach poprzednich zmniejszającej się liczby osób objętych wywozem odpadów komunalnych. W latach 2014-2019 pomimo, że wzrosła liczba osób zameldowanych na terenie Gminy o 690 osób to liczba osób objętych odbiorem odpadów zmalała o 157. Uznano, że stawka od zużycia wody wyeliminuje „znikające” osoby oraz uwzględni osoby faktycznie zamieszkujące a niezameldowane (w przypadku najmu).

(akta kontroli: str. 244)

W kontrolowanym okresie nie dokonywano zmian w zakresie przyjętych metod ustalania opłat i wysokości ich stawek¹⁶.

(akta kontroli: str. 241, 244, 247-255)

Uchwałą nr XIV/121/19 z dnia 7 października 2019 r., w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalono, że opłaty będą uiszczane z góry comiesięcznie w terminie do 15 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, w którym powstał obowiązek jej uiszczenia.

(akta kontroli: str. 122)

Zgodnie z art. 6k ust. 4a ucp, wprowadzono częściowe zwolnienie z opłaty dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym, w wysokości 5% opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi w sposób selektywny.

Ponadto wprowadzono zwolnienie w części z opłaty właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne¹⁷. Zwolnienie przysługiwało właścicielom nieruchomości, na których odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny i wynosiło 15% opłaty należnej od każdej rodziny wielodzietnej.

(akta kontroli: str. 91, 92, 109, 110, 120)

W ramach pobieranej przez gminę opłaty: odbierano bezpośrednio z terenu nieruchomości zmieszanych odpady komunalne i zbierane selektywnie¹⁸, odpady wielkogabarytowe i zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Ponadto w ramach ww. opłaty przyjmowano do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)¹⁹ selektywnie zbierane odpady komunalne²⁰. Gmina przejęła obowiązki właścicieli w zakresie zaopatrzenia nieruchomości w worki i pojemniki służące do zbierania odpadów, których rodzaje zostały określone w regulaminie utrzymania czystości i porządku²¹. Ustalono również częstotliwość odbierania poszczególnych frakcji odpadów wg ustalonych harmonogramów.

W celu m.in. weryfikacji prawidłowości segregacji, zapobiegania podrzucaniu i niekontrolowanemu przemieszczaniu odpadów²² oraz monitorowaniu jak przebiega selektywna zbiórka odpadów komunalnych z dniem 1 stycznia 2021 r., wdrożono system identyfikacji pojemników oraz worków na odpady zmieszane i segregowane

¹⁵ Dalej także: WGO.

¹⁶ W listopadzie 2020 r. Burmistrz przygotował projekt uchwały, w którym zaproponował w odniesieniu do budownictwa wielorodzinnego podwyższenie podstawowej stawki opłaty do 9,10 zł za 1m³ zużytej wody. Burmistrz uzasadniał konieczność podwyższenia stawki w oparciu o analizę w zakresie wydatków i dochodów za dziesięć miesięcy 2020 r., skutków udzielonych zwolnień oraz faktycznego zadeklarowanego zużycia wody. W opinii Burmistrza należało urealnić stawkę opłaty, tak aby zgodnie z założeniem stawka ta była równa stawce wyliczanej od liczby osób zamieszkujących. W dniu 27 listopada 2020 r. projekt uchwały został wycofany z porządku obrad Rady Miejskiej.

¹⁷ Uchwała nr XIV/119/19 z dnia 7 października 2019 r. w sprawie częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy.

¹⁸ Papier, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, metale, szkło, odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

¹⁹ Dalej: PSZOK.

²⁰ Papier i tektura, szkło, opakowania ze szkła, metali, tworzyw sztucznych i opakowania wielomateriałowe, przeterminowane leki, chemikalia, farby, lakiery itp., odpady budowlane i rozbiórkowe wytwarzane w ramach remontów prowadzonych we własnym zakresie, odpady ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, w tym meble,

²¹ Uchwała Nr X/86/19 Rady Miejskiej z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Grójec, zmieniona Uchwałą Nr XI/96/19 z dnia 2 września 2019 r. zmieniającą uchwałę nr X/86/19 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 24 czerwca 2019 r.

²² Kody kreskowe zostały przypisane do konkretnej nieruchomości i nie można ich pożyczyc lub się nimi zamieniać.

za pomocą etykiet z kodami kreskowymi. W ocenie Burmistrza kody wpłynąć miały na uszczelnienie systemu i osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu.

(akta kontroli: str. 61, 187-190, 198-209, 210-212)

Gminny system gospodarowania odpadami nie obejmował domków letniskowych. Naczelnik WGO wyjaśniła, że GiM Grójec to typowa gmina rolnicza. Brak terenów rekreacyjnych nie sprzyja powstawaniu działek rekreacyjnych. Są natomiast domy zamieszkiwane okresowo w okresie letnim (otrzymane w spadku) – właściciele w momencie przyjazdu na „działkę” i wystawiania odpadów składają deklaracje (wydawane są im kody kreskowe). Gdy posesja jest opuszczana – właściciel składa deklarację, w której zgłasza „zerową” liczbę osób.

(akta kontroli: str. 91, 92, 109, 110, 420)

Przyjęte w kontrolowanym okresie dwie uchwały w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty zostały terminowo²³ przedłożone do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie. RIO nie wydawała rozstrzygnięć nadzorczych do tych uchwał.

(akta kontroli: str. 93, 94, 114-118)

Zgodnie z art. 6n ust. 1 ucpg, Rada Miejska przyjęła wzory deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi²⁴, które zawierały m.in. objaśnienia dotyczące sposobu ich wypełnienia oraz pouczenie, że deklaracja stanowi postawę do wystawienia tytułu wykonawczego, informację o terminach składania deklaracji oraz przetwarzaniu danych osobowych.

W uchwale określono terminy i miejsce składania deklaracji oraz warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Wzory zawierały dane niezbędne do określenia wysokości opłaty, w tym ustalenie wysokości częściowych zwolnień z opłaty z tytułu posiadania Karty Dużej Rodziny i kompostownika.

(akta kontroli: str. 123-146)

W kontrolowanym okresie, na podstawie art. 9tb ucpg, Burmistrz sporządził roczne analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi oraz opublikował je na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu. Analiza za 2020 r., została sporządzona i opublikowana w dniu 24 maja 2021 r., tj. po terminie określonym w art. 9tb ust. 2 ucpg, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. Analiza za 2021 r., została sporządzona i opublikowana 26 kwietnia 2022 r.

Analizy zawierały w szczególności informacje w zakresie:

- możliwości przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych odpadów komunalnych (wskazano, że gmina nie ma możliwości takich działań – odpady były przekazane do ZUOK Radkom sp. z o.o. w Radomiu),
- kosztów poniesionych w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,
- liczby mieszkańców,
- ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy, w tym ilości niesegregowanych (zmieszanych) i bioodpadów.

Wskazywano, że najważniejszym zadaniem poprawy skuteczności systemu w zakresie selektywnej zbiórki odpadów są działania edukacyjne.

Nie wskazywano problemów związanych z funkcjonowaniem systemu. Zaznaczono jedynie, że zameldowanie nie jest jednoznaczne z zamieszkaniem na nieruchomości. W analizach nie wskazano wszystkich zagadnień wymaganych w myśl art. 9tb ucpg, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 147-186)

²³ W dniach: 26 listopada 2019 r. i 3 grudnia 2021 r.

²⁴ Uchwała nr XVII/142/19 z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz Uchwała nr XL/377/21 z dnia 29 listopada 2021 r.

W strukturze organizacyjnej UGiM wyodrębniono Wydział Gospodarki Odpadami²⁵, do którego zakresu należało w szczególności:

- objęcie właścicieli nieruchomości systemem gospodarki odpadami wraz z tworzeniem baz danych właścicieli nieruchomości wytwarzających odpady komunalne;
- prowadzenie ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych właścicieli nieruchomości;
- przyjmowanie, gromadzenie i weryfikacja deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, stanowiących podstawę wymiaru opłaty (...) oraz wprowadzanie zawartych w deklaracjach informacji do użytkowanego systemu informatycznego;
- kontrola pod względem formalno-prawnym składanych deklaracji oraz prowadzenie czynności sprawdzających w tym dokonywanie korekt z urzędu;
- prowadzenie postępowań w zakresie wydawania decyzji w sprawach ulg i umorzeń;
- prowadzenie windykacji i egzekucji należności z tytułu opłat (...) oraz współpraca z urzędem skarbowym w zakresie prowadzenia egzekucji,
- prowadzenie ewidencji podatkowej i jej aktualizowanie na podstawie składanych deklaracji.

Wydział podlegał nadzorowi Zastępcy Burmistrza.

(akta kontroli: str. 4-29)

W kontrolowanym okresie WGO nie prowadził ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 417)

W kontrolowanym okresie w WGO zatrudnionych było średnio pięć osób. W zakresach czynności, obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pięciu aktualnie zatrudnionych pracowników przypisano realizację konkretnych zadań, w tym weryfikację prawidłowości złożonych deklaracji, prowadzenie indywidualnych kont dla rozrachunków z osobami podlegającymi opłacie, systematyczne nanoszenie przypisów i odpisów wynikających m.in. z deklaracji (czyli monitorowanie terminowości wnoszenia wpłat), prowadzenie windykacji należności, w tym wystawianie upomnień i tytułów wykonawczych.

(akta kontroli: str. 30-52)

W kontrolowanym okresie nie wprowadzono w WGO instrukcji postępowania w sprawach związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Naczelnik WGO wyjaśniła w sprawie przyjętych zasad postępowania w tym zakresie m.in., że w Urzędzie wykorzystywana jest aplikacja informatyczna, w której prowadzona jest ewidencja służąca m.in. do wymiaru opłat z tytułu gospodarowania odpadami. Pracownik na podstawie złożonej deklaracji, po jej weryfikacji w innych bazach danych, lub wydanej decyzji, zakłada indywidualne konto zobowiązanego. Po zakończeniu tworzenia konta, aplikacja tworzy subkonto, na które dokonywane są wpłaty. Pracownik generuje w systemie i drukuje blankiety płatności z podanym numerem subkonta i przekazuje zobowiązanym. Pracownik wprowadza parametry naliczania opłaty, tj. metodę naliczania, liczbę osób lub średnie miesięczne zużycie wody, oraz dane uprawniające do częściowych zwolnień z opłaty (Karta Dużej Rodziny lub kompostownik przydomowy). Na początku każdego miesiąca poprzez funkcję „grupowe naliczanie opłat” system generuje dla wszystkich zobowiązanych opłatę za dany miesiąc i automatycznie nalicza opłatę na podstawie wprowadzonych

²⁵ Na podstawie Regulaminu Organizacyjnego wydanego Zarządzeniem Nr OR.0050.134.2019 Burmistrza GiM Grójec z dnia 1 lipca 2019 r., zmienianego następującymi zarządzeniami nr: WO.0050.88.2020 z dnia 16 kwietnia 2020 r., WO.0050.34.2021 z dnia 1 marca 2021 r., WO.0050.56.2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r., WO.0050.125.2021 z dnia 17 września 2021 r. i WO.0050.24.2022 z dnia 4 lutego 2022 r.

parametrów oraz dopisuje do konta należność. Terminowość wpłat sprawdzana jest przez pracowników na bieżąco, tj. codziennie pracownik zaciąga w systemie dane z wyciągów bankowych (tzw. import wyciągów bankowych – płatności masowe). Importowany wyciąg bankowy po wczytaniu pokazuje imienne wpłaty, które pracownik w systemie księguje na indywidualnym koncie zobowiązanego. Założenie konta w aplikacji powoduje, że pracownik ma możliwość generowania wszelkich pism tj. wezwań, upomnień, tytułów wykonawczych, decyzji, postanowień itp. Wzory pism są wprowadzane i aktualizowane przez pracownika dostawcy aplikacji, po konsultacji i akceptacji przez radcę prawnego obsługującego Urząd. W WGO przyjęto praktykę wysyłania upomnień do dłużników w okresach kwartalnych, a tytułów wykonawczych – co pół roku. System automatycznie nalicza odsetki od pierwszego dnia powstania zaległości do dnia wystawienia dokumentu. Tytuły wykonawcze wysyłane są elektronicznie do urzędu skarbowego za pośrednictwem platformy e-PUAP. W ocenie Naczelnik WGO, wypracowane zasady monitorowania terminowości opłat oraz podejmowania działań windykacyjnych i egzekucyjnych na obecną chwilę są wystarczające w zakresie zapobiegania przedawnieniu dochodzenia zaległości²⁶.

(akta kontroli: str. 367-369, 378-397)

W trakcie kontroli, tj. 5 lipca 2022 r. pracownicy WGO odbyli szkolenie pt. „Hipoteka zabezpieczeniem podatków”.

Naczelnik WGO wyjaśniła, że w sierpniu 2022 r. w stosunku do dłużników, którzy od 2020 r. nie dokonali wpłat za gospodarowanie odpadami podjęte zostaną kolejne działania tj. wpis hipoteki lub do Krajowego Rejestru Dłużników.

(akta kontroli: str. 368, 370-373)

1.2. Prawidłowość naliczania opłat z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi

W latach 2020-2022 (do końca maja) dochody GiM Grójec z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi wyniosły 20 753,2 tys. zł, w tym 8 259,0 tys. zł (69,6% planu) w 2020 r., 8 841,0 tys. zł (88,4% planu) w 2021 r. i 2 653,2 tys. zł (40,6% planu) w 2022 r.

Naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że plany dochodów zostały dostosowane do realnych wpływów z poprzedniego roku. Powodem planowania corocznie niższych dochodów był fakt, że dla 2020 r., który był pierwszym rokiem, w którym gmina realizowała zadanie po wystąpieniu ze Związku, przyjęto prognozę przewidywanych kosztów realizacji. Na dzień uchwalania budżetu nie było żadnych danych umożliwiających dokładne oszacowanie wysokości opłat. Już dla 2021 r. gmina była w posiadaniu większej liczby danych, z których wynikało, iż poziom planu na 2020 r. był w dużym stopniu zawyżony w stosunku do stanu rzeczywistego, wynikającego ze złożonych deklaracji. Ponadto planując dochody na 2021 r. uwzględniono planowaną podwyżkę stawki opartej na zużyciu wody, której projekt przedstawiony przez Burmistrza w 2020 r. został przez Radę Miejską zdjęty z porządku obrad. W gminie nastąpił rozwój budownictwa wielorodzinnego, co daje duże szanse na wzrost zużycia wody, co w konsekwencji powiększy dochody z tytułu opłat.

(akta kontroli: str. 240-242)

Zrealizowane wydatki wyniosły łącznie 25 880,9 tys. zł, w tym: 11 529,7 tys. zł w 2020 r., 10 196,7 tys. zł w 2021 r. i 4 154,5 tys. zł w 2022 r., co stanowiło 91,9%, 90,4% i 38,6% planowanych wydatków, które wynosiły odpowiednio 12 543,1 tys. zł w 2020 r., 11 283,6 tys. zł w 2021 r. i 10 763,2 tys. zł w 2022 r.

Spadek wydatków w 2021 r. w stosunku do 2020 r., wynikał m.in. z powierzenia od stycznia 2021 r., usługi odbioru odpadów komunalnych gminnej spółce pn. Grójecka

²⁶ Najstarsze zaległości dotyczą 2020 r.

Spółka Komunalna Sp. z o.o.²⁷, przez co wartość udzielonego zamówienia w 2020 r. wyniosła 9 303,0 tys. zł. W 2020 r., usługi były świadczone przez firmę zewnętrzną i wartość udzielonego zamówienia wyniosła 11 201,0 tys. zł. Ponadto, w związku z wystąpieniem ze Związku Międzygminnego, GiM Grójec wpłaciła na jego rzecz dopłatę w roku 2020 (578,1 tys. zł) i w roku 2021 r. (148,1 tys. zł)²⁸. Kolejną przyczyną spadku wydatków było przekazanie od 2021 r. PSZOK do administrowania Grójecka Spółka Komunalna. Wydatki w 2020 r. w kwocie 171,0 tys. zł gmina poniosła na utwardzenie terenu i wykonanie ogrodzenia PSZOK, a wydatki w 2021 r. w kwocie 2,0 tys. zł dotyczyły energii, wody i kanalizacji zużytych w roku poprzednim.

(akta kontroli: str. 240, 242, 256-259, 337-343)

Największy udział w zrealizowanych wydatkach (91,4%) stanowiły koszty świadczonych usług odbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów, które wyniosły łącznie w kontrolowanym okresie tj. 23 665,2 tys. zł, w tym: 10 279,5 tys. zł w 2020 r., 9 495,9 tys. zł w 2021 r. i 3 889,8 tys. zł w 2022 r. (do końca maja). Wydatki na obsługę administracyjną systemu, w tym wynagrodzenia pracowników, stanowiły 4,1% i wyniosły łącznie 1 055,6 tys. zł, w tym: 386,5 tys. zł w 2020 r., 456,8 tys. zł w 2021 r. i 212,3 tys. zł w 2022 r. (do końca maja). Pozostałe 4,5% wydatków stanowiły wydatki na materiały biurowe, szkolenia, delegacje, przesyłki itp. a w latach 2020-2021 wydatki na: dopłatę na rzecz Związku Międzygminnego (578,1 tys. zł w 2020 r. i 148,1 tys. zł w 2021 r.) oraz utworzenie i utrzymanie PSZOK (171,0 tys. zł w 2020 i 2,0 tys. zł w 2021 r.)

(akta kontroli: str. 256, 257)

Zrealizowane w 2020 r. i 2021 r. dochody nie były wystarczające na sfinansowanie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy, w części odpowiednio: 3 270,8 tys. zł w 2020 r., 1 355,7 tys. zł w 2021 r., które zostały poniesione przez Gminę ze środków własnych innych niż opłaty.

W dniu 20 grudnia 2021 r., zgodnie z art. 6r ust. 2da pkt 1 ucpg, Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi²⁹.

(akta kontroli: str. 119, 240, 243)

Odnosnie planowania corocznie wydatków w kwotach wyższych niż zaplanowane dochody, naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że Gmina ma pełną świadomość, że dochody z tytułu opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów nie są w stanie pokryć wydatków w tym zakresie. Wysokość opłat jest już i tak dużym obciążeniem dla mieszkańców i próba ich podniesienia jest krytykowana przez przedstawicieli – członków Rady Miejskiej. Główne trudności jakie Gmina napotyka w związku z realizacją zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi to ustalenie dokładnej liczby osób wytwarzających odpady na terenie gminy. Gmina nie dysponuje bazami danych, które pozwoliłyby na objęcie systemem wszystkich mieszkańców. Ewidencja Ludności oraz ewidencja podatku od nieruchomości nie są źródłami wiarygodnymi. Jedynie w sposób pośredni można ustalić liczbę zobowiązanych do opłaty posiłkując się informacjami z bazy GEOPORTAL i EGIB. Z uwagi na rolniczy charakter gminy i napływ pracowników sezonowych zwiększa się ilość odpadów komunalnych. WGO nie ma możliwości uzyskania pełnych danych z KRUS, ZUS i PUP, co skutkuje trudnością w wyegzekwowaniu od właścicieli złożenia deklaracji aktualizującej lub weryfikacji danych z deklaracji. Gmina zdaje sobie sprawę, że system nie jest szczelny i nie objął wszystkich mieszkańców opłatami. Jednakże

²⁷ Dalej: GSK.

²⁸ Zgodnie z Uchwałą Nr XIV/32/19 Zgromadzenia ZM NATURA z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości i terminu wpłacenia dopłat przez gminy – uczestników Związku Międzygminnego pod nazwą „NATURA” Zaplanowana na 2021 r. kwota dopłaty w wysokości 551,9 tys. zł została pomniejszona o nadwyżkę budżetu Związku powstałą z tytułu ściągnięcia od mieszkańców wymagalnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do 31 grudnia 2019 r. (403,9 tys. zł).

²⁹ Uchwała Nr XLI/389/21 z dnia 20 grudnia 2021 r.

bazy danych, którymi dysponuje Gmina nie pozwalają na ustalenie jaka część mieszkańców nie została nim objęta, a tym samym nie ma możliwości oszacowania (wskazania) w jakim stopniu wpłynęło to na fakt niebilansowania się dochodów z wydatkami. W przyszłości zostanie rozważona możliwość korzystania z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, jednak na obecną chwilę nie jest to możliwe, gdyż nie wszyscy właściciele złożyli deklaracje (ok 60% złożyło deklaracje), część deklaracji została złożonych niekompletnych, około 1000 deklaracji pozostawało w trakcie wprowadzania do systemu.

(akta kontroli: str. 241, 243, 244)

Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi były gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym, zgodnie z art. 6r ust. 1ab ucpg.
(akta kontroli: str. 260)

Z ewidencji prowadzonej dla potrzeb wymiaru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynika, że systemem opłat objęto: na koniec 2020 r. – 4 530 właścicieli nieruchomości, na koniec 2021 r. – 4 690, a na koniec maja 2022 r. – 4 749. Według ewidencji wymiaru podatku od nieruchomości liczba właścicieli nieruchomości na terenie GiM Grójec w analogicznych okresach przedstawiała się następująco: 9 711, 10 288 i 9 602.

Wg stanu na 31 maja 2022 r. na terenie GiM Grójec zameldowanych było 24 869 osób (w tym 24 466 na pobyt stały i 403 na pobyt czasowy), natomiast z ewidencji prowadzonej dla potrzeb wymiaru opłaty wynika, że opłatą objętych zostało około 22 479 mieszkańców, w tym 13 619 mieszkańców budynków jednorodzinnych (tj. objętych opłatą wyliczoną na podstawie liczby mieszkańców) oraz szacunkowo 8 860 mieszkańców w zabudowie wielorodzinnej³⁰ (objętych opłatą wyliczoną na podstawie zużycia wody).

(akta kontroli: str. 261-267)

Naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że ewidencja prowadzona dla celów podatku od nieruchomości nie może stanowić wiarygodnego źródła danych do ustalenia liczby właścicieli zobowiązanych do opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, gdyż obejmuje ona właścicieli budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (tj. usługowe, produkcyjne, które nie są objęte systemem), a także właścicieli lokali mieszkalnych w zabudowie wielorodzinnej oraz nieruchomości niezabudowanych. Z tego względu nie jest możliwe ustalenie liczby właścicieli, którzy powinni zostać objęci opłatą. Przy tworzeniu w 2020 r. bazy właścicieli nieruchomości zobowiązanych do opłaty opierano się na otrzymanym ze Związku Międzygminnego wykazie właścicieli (obejmującym lata 2014-2019) oraz bazie danych z 2013 r., kiedy od lipca do grudnia zadania w tym zakresie realizowała Gmina. Na podstawie otrzymywanych na bieżąco z Urzędu Stanu Cywilnego danych o urodzeniach i zgonach oraz z Wydziału Spraw Obywatelskich danych meldunkowych właściciele są wzywani do wyjaśniania rozbieżności danych wykazanych z deklaracji.

(akta kontroli: str. 261)

W 2020 r. deklaracje o wysokości opłaty złożyło 5 546 właścicieli, w tym 1 787 właścicieli złożyło deklaracje w terminie, tj. do końca 2019 r.³¹. W 2021 r. do Wydziału wpłynęło 1 520 deklaracji, a w 2022 r. (do końca maja) – 943 deklaracje. Wszystkie deklaracje zostały zweryfikowane przez pracowników WGO.

Naczelnik WGO wyjaśniła, że Urząd nie ma możliwości sprawdzenia czy właściciel terminowo składa deklarację, z wyjątkiem 2020 r., w którym w związku

³⁰ Wg ewidencji mieszkańcy zabudowy wielorodzinnej (wielolokalowej) zadeklarowali miesięczne zużycie wody łącznie 35 442,48m³, co po podzieleniu przez ryczałtowe zużycie wody (4m³ na 1 osobę) daje szacunkową liczbę osób 8860.

³¹ Termin ten określono w §4 Uchwały nr XVII/142/19 Rady Miejskiej z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

z rozpoczęciem realizacji zadania poinformowano w 2019 r. mieszkańców o obowiązku złożenia deklaracji do końca roku.

(akta kontroli: str. 87-90, 123, 268)

W 2020 r. do 1297 właścicieli, WGO wysłał wezwania do złożenia deklaracji w sprawie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, z czego 1032 właścicieli złożyło deklaracje. Wobec czterech wydano w 2021 r. decyzje w sprawie określenia wysokości opłaty. W 2021 r. do złożenia deklaracji wezwano 59 właścicieli, z czego deklaracje złożyło 45 osób. W 2022 r. (do końca maja) wezwania wysłano do 34 właścicieli, z których 24 złożyło deklaracje, a wobec sześciu wydano decyzje określające wysokość opłaty.

Naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że w 2020 r. wezwania wystosowano na podstawie bazy danych prowadzonej dla potrzeb wymiaru opłaty w 2013 r. Zaznaczyć należy, że Wydział nie posiadał wiarygodnych danych wskazujących na to czy osoby te rzeczywiście powinny zostać objęte systemem i były zobowiązane do złożenia deklaracji. W kolejnych latach wezwania do złożenia deklaracji wysyłano w sytuacji powzięcia informacji o posesjach nowopowstałych lub zmianie właściciela (dane z GEOPORTAL), lub o urodzeniu dziecka albo zgonie.

(akta kontroli: str. 123, 268, 269)

Odnosząc się do pozostałych 279 osób, które pomimo wezwań nie złożyły deklaracji, Naczelnik WGO wyjaśniła, że po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, że 177 kont było „zdublowanych” (tzn. deklarację na tę samą posesję złożył inny właściciel lub współwłaściciel), 42 posesje pozostawały niezamieszkałe³², na 56 posesjach brak było budynków mieszkalnych³³. W czterech przypadkach właścicieli ponownie wezwano do złożenia deklaracji w czerwcu 2022 r.

(akta kontroli: str. 269)

Badanie szczegółowe dokumentacji 20³⁴ właścicieli nieruchomości zobowiązanych do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wykazało m.in., że pracownicy WGO weryfikowali prawidłowość sporządzania deklaracji pod względem formalnym i niezwłocznie wprowadzali deklaracje do ewidencji. Weryfikowano również prawdziwość danych zawartych w deklaracjach, w szczególności w przypadku naliczania opłat na podstawie liczby mieszkańców dokonywano sprawdzenia liczby osób zameldowanych, a w sytuacji stwierdzenia rozbieżności (tj. gdy liczba zadeklarowanych mieszkańców była mniejsza niż liczba osób zameldowanych) właściciel składał oświadczenie w sprawie osób niezamieszkałych – podawał miejsce ich zamieszkania jeśli znał), w przypadku właścicieli posesji, na których zamieszkiwali pracownicy sezonowi dane weryfikowano w oparciu o uzyskane informacje z KRUS o liczbie zgłoszonych do ubezpieczenia zdrowotnego pracowników w gospodarstwach rolnych. W przypadku opłaty naliczanej od średniego zużycia wody weryfikacja następowała w oparciu o uzyskane dane z Zakładu Wodociągów i Kanalizacji (ZWIK)³⁵ za rok poprzedni. Weryfikowano również posiadanie Karty Dużej Rodziny, w przypadku zadeklarowania skorzystania z częściowego zwolnienia z opłaty z tego tytułu.

W 10 przypadkach, w których Burmistrz wydał decyzje określające wysokość opłaty opierano się na danych uzyskanych z Ewidencji ludności o liczbie osób zameldowanych, wynikach kontroli przeprowadzonej przez Straż Miejską oraz danych uzyskanych z ZWIK. We wszystkich zbadanych przypadkach wysokość opłaty została ustalona prawidłowo z zastosowaniem właściwej metody. Po wydaniu decyzji dokonano przypisu należności za gospodarowanie odpadami w prawidłowej kwocie.

³² Właściciele zmarli i brak spadkobierców, albo przebywali w domu opieki, wizja lokalna Straży Miejskiej potwierdziła, że posesja niezamieszkała.

³³ Budynki spalone, zawalone itp., co ustalono w oparciu o wizje lokalne Straży Miejskiej lub informacje uzyskane od właścicieli.

³⁴ Próba obejmowała po 10 osób, które złożyły deklaracje o wysokości opłaty i wobec których decyzją Burmistrza określono wysokość opłaty, w związku z niezłożeniem stosownej deklaracji.

³⁵ Dalej: ZWIK.

W sześciu przypadkach Straż Miejska stwierdziła niezłożenie deklaracji i prowadziła postępowanie mandatowe. W efekcie dwóch właścicieli złożyło deklarację, w czterech przypadkach wydano decyzję określającą wysokość opłaty.

(akta kontroli str. 270-303)

W kontrolowanym okresie Burmistrz wydał 229 decyzji określających podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na łączną kwotę 663,8 tys. zł, w tym w 2020 r. 36 decyzji na kwotę 179,2 tys. zł, w 2021 r. 182 decyzje na kwotę 468,5 tys. zł oraz w I półroczu 2022 r. 11 decyzji na kwotę 16,1 tys. zł.

Decyzje zostały wydane po przeprowadzeniu postępowań administracyjnych w wyniku otrzymanych od podmiotu realizującego usługi odbioru odpadów powiadomień w trybie art. 6ka ust. 1 ucpg, kontroli w zakresie poprawności segregacji odpadów, oględzin, wizji lokalnych wiat śmietnikowych. Niewłaściwe segregowanie było dokumentowane fotografiami i protokołami oględzin, wizji lokalnych, w których brali udział oprócz pracowników WGO funkcjonariusze Straży Miejskiej.

(akta kontroli str. 304-334)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza stanu gospodarki odpadami za 2020 r. została sporządzona i opublikowana w dniu 24 maja 2021 r., tj. po upływie 24 dni od terminu określonego w art. 9tb ust. 2 ucpg. Zgodnie z ww. przepisem analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy.

Naczelnik WGO wyjaśniła, że powodem nieterminowego sporządzenia i opublikowania analizy było przeoczenie i natłok spraw.

(akta kontroli str. 147-158,186)

2. Analizy stanu gospodarki odpadami za 2020 r. i 2021 r. nie zawierały elementów wymienionych w art. 9tb ust. 1 pkt 2 i 5 ucpg. W analizach nie odniesiono się do potrzeb inwestycyjnych gminy w zakresie gospodarki komunalnej (art. 9tb ust. 1 pkt 2 ucpg) oraz nie podano liczby właścicieli, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12 ucpg (art. 9tb ust. 1 pkt 5 ucpg). Wskazano jedynie, że odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych odbywał się na podstawie umów, zawartych przez właścicieli z firmami świadczącymi usługi odbioru odpadów komunalnych, które były weryfikowane przez Straż Miejską.

Ponadto w analizie za 2021 r. nie podano masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunku masy tych odpadów do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy stosownie do wymogu określonego w art. 9tb ust. 1 pkt 9 ucpg.

(akta kontroli: str. 147-185)

Naczelnik WGO wyjaśniła, że w kontrolowanym okresie nie wystąpiły potrzeby inwestycyjne, a ostatnie inwestycje jakie gmina poczyniła dotyczyły utwardzenia nawierzchni i wykonania ogrodzenia PSZOK, który od stycznia 2021 r. pozostaje w administrowaniu Grójeckiej Spółki Komunalnej i to ona ponosi wydatki z tym związane. Nie podano liczby właścicieli, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów, gdyż gmina nie posiada wiedzy w tym zakresie. W latach 2020-2021 nie stwierdzono przypadków, w których gmina powinna podjąć działania, w szczególności nie wydawano decyzji, o której mowa w art. 6 ust. 7 ucpg. Powodem niepodania danych odnoszących się do odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania był brak informacji w tym zakresie, bowiem przedsiębiorcy odbierający odpady nie wykazywali takich danych w sprawozdaniach do Bazy Danych Odpadowych.

(akta kontroli: str. 186)

W ocenie NIK art. 9tb ust. 1 ucpg wskazuje minimalny obowiązkowy zakres przedmiotowy analizy³⁶, w związku z czym należy się odnieść się do tych kwestii również w sytuacji gdy zagadnienia w gminie nie występują lub brak jest danych.

3. WGO nie prowadził ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg, pomimo, że zgodnie z § 21 pkt 10 Regulaminu organizacyjnego należało do zakresu zadań Wydziału.

(akta kontroli str. 24, 25, 417)

Naczelnik WGO wyjaśniła, że ewidencja nie została zaprowadzona przez przeoczenie. Sprawdzania czy przedsiębiorcy zawarli umowy na odbiór odpadów dokonuje Straż Miejska, która jest w posiadaniu wykazu osób prowadzących działalność gospodarczą (otrzymaną z Wydziału Spraw Obywatelskich). W sytuacji braku umowy nakładany jest mandat karny a właściciel nieruchomości zostaje zobowiązany do przedłożenia w siedzibie Straży podpisanej umowy.

(akta kontroli str. 417)

W trakcie kontroli, tj. 19 lipca 2022 r., wystosowane zostało pismo do przedsiębiorców odbierających odpady z terenu gminy (zarejestrowanych w Rejestrze Działalności Regulowanej prowadzonym w WGO) o udzielenie informacji o zawartych umowach z przedsiębiorcami.

(akta kontroli str. 418)

Naczelnik WGO wyjaśniła, że po otrzymaniu danych zwrócić się do właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (przedsiębiorcy, Rodzinne Ogrody Działkowe itp.) o przedstawienie umów w celu ich zarejestrowania.

(akta kontroli str. 417)

Ocena cząstkowa

W Urzędzie stworzono warunki organizacyjne do realizacji zadań w zakresie naliczania i egzekwowania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Przygotowywane przez Burmistrza projekty uchwał oraz przyjęte uchwały Rady Miejskiej prawidłowo określały zasady dotyczące funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Wysokość stawek nie przekraczała maksymalnych wartości ustalonych na podstawie art. 6k ust. 2a ustawy ucpg. Uchwały, zgodnie z art. 90 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym były przedkładane do Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Pozyskane w latach 2020-2021 dochody z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w łącznej wysokości 17 100 tys. zł (8 259,0 tys. zł w 2020 r., 8 841,0 tys. zł w 2021 r.) były niewystarczające na sfinansowanie 21 726,4 tys. zł kosztów systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (11 529,7 tys. zł w 2020 r., 10 196,7 tys. zł w 2021 r.). Ze środków własnych gminy sfinansowano koszty w wysokości 4 626,4 tys. zł, w tym w 2020 r. – 3 270,7 tys. zł (28,4%) w 2021r. – 1 355,7 tys. zł (13,3%).

W Urzędzie podejmowano działania w celu zidentyfikowania osób zobowiązanych do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz weryfikacji danych wykazanych w deklaracjach o wysokości opłaty. Wykorzystywano w tym celu różne bazy danych pozostające w dyspozycji Urzędu (głównie ewidencję ludności oraz ewidencję podatku od nieruchomości) jak też zasięgano informacji z innych instytucji takich jak ZUS, KRUS i PUP. Nie gwarantowało to jednak, w ocenie Urzędu, objęcia systemem wszystkich zobowiązanych do ich ponoszenia.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące: opracowania analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2020-2021, które nie zawierały wszystkich elementów wymienionych w art. 9tb ust. 1 pkt 2, 5 i 9 ucpg, sporządzenia i opublikowania analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2020 r., po terminie określonym

³⁶ Dokument musi zawierać co najmniej te elementy, które wskazano w art. 9tb ust. 1 ucpg.

w art. 9tb ust. 2 ucpg oraz nieprowadzenia ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości stosownie do wymogów określonych w art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg, nie miały istotnego wpływu na prawidłowość realizowanych zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

OBSZAR

2. Egzekwowanie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wg stanu na 31 grudnia wynosiły: w 2020 r. – 404,9 tys. zł, w 2021 r. – 390,4 tys. zł i wg stanu na 31 maja 2022 r. – 466,1 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 4,72%, 4,27% i 13,6% należności z tego tytułu³⁷. Były to zaległości powstałe w okresie od 2020 r. oraz zaległości obejmujące III i IV kwartał 2013 r. (odpowiednio 2,2 tys. zł, 2,0 tys. zł i 1,8 tys. zł), kiedy GiM Grójec realizowała zadanie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi samodzielnie. W GiM Grójec nie wystąpiły zaległości obejmujące lata 2014-2019, z uwagi na powierzenie realizacji zadania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi Związkowi Międzygminnemu NATURA.

Liczba dłużników wynosiła odpowiednio: na 1 stycznia 2020 r. – 32 (byli to dłużnicy posiadający zaległości z 2013 r.), na 31 grudnia 2020 r. – 1044 (w tym 19 posiadających zaległości z 2013 r.), na 31 grudnia 2021 r. – 983 (w tym 17 posiadających zaległości z 2013 r.), na 31 maja 2022 r. – 1203 (w tym 15 posiadających zaległości z 2013 r.

(akta kontroli: str. 335-344, 347)

Spośród kwoty zaległości na koniec 2020 r. (404,9 tys. zł), kwota 2,2 tys. zł (tj. 0,5%) została objęta tytułami wykonawczymi. Była to kwota wynikająca z tytułów wykonawczych wystawionych w 2015 r. i dotyczyła zaległości z 2013 r. Z kwoty 390,4 tys. zł zaległości na koniec 2021 r. -191,7 tys. zł (tj. 49,1%) było objętych tytułami wykonawczymi. Z kwoty 466,1 tys. zł zaległości na 31 maja 2022 r. 188,0 tys. zł (40,83%) objęto tytułami wykonawczymi.

(akta kontroli: str. 345, 374-377)

Naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że w związku z przejściem od 1 stycznia 2020 r. zadania od Związku Międzygminnego, Wydział skupił się w 2020 r. na utworzeniu bazy danych, wzywał osoby zamieszkałe na terenie gminy do złożenia deklaracji współpracując ze Strażą Miejską w tym zakresie. Z tego względu nie wystawiano tytułów wykonawczych. Pierwsze tytuły obejmujące 2020 r. i I kwartał 2021 r. wystawiono w maju 2021 r. Na koniec 2021 r. czynnościami egzekucyjnymi nie zostało objętych 51,5% zaległości (tj. 199,7 tys. zł), gdyż dotyczyły one głównie zaległości za IV kwartał, a zgodnie z przyjętą praktyką tytuły zostały wystawione w styczniu i lutym 2022 r. (na kwotę 62,5 tys. zł). Wg stanu na koniec maja 2022 r. tytułami nie objęto 59,7% zaległości (278,1 tys. zł), gdyż zgodnie z przyjętą praktyką tytuły zostaną wystawione w lipcu i będą obejmowały zaległości za pięć miesięcy br. tj. 231,7 tys. zł. Natomiast nie jest możliwe udzielenie konkretnych informacji w zakresie kwoty zaległości za okresy wcześniejsze nieobjętych tytułami, gdyż ewidencja nie umożliwia w prosty sposób uzyskania takich danych. Zgodnie z przyjętą praktyką nie objęto zaległości dłużników jeśli nie przekraczały kwoty 300 zł.

(akta kontroli: str. 345)

Terminowość wpłat z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi monitorowana była na bieżąco przy wykorzystaniu programu komputerowego Macrologic³⁸ zgodnie z zasadami opisanymi w obszarze 1 pkt 1.1.

(akta kontroli: str. 367-369, 378-385)

Na dzień zakończenia kontroli nie było zaległości przedawnionych.

³⁷ Należności wynosiły: 8 578,3 tys. na dzień 31 grudnia 2020 r., 9 135,3 tys. zł na 31 grudnia 2021 r. i 3 568,2 tys. zł na 31 maja 2022 r.

³⁸ Wersja 1251.16d, nr seryjny XBCB060075 Moduł wykonawczy Macrologic ERP Odpady komunalne.

(akta kontroli: str. 403)

W kontrolowanym okresie wobec zobowiązanych nie wystosowywano pisemnych wezwań do zapłaty. Nie wysyłano również wiadomości tekstowych, e-maili itp. i innych działań informacyjnych, o których mowa w art. 6 § 1b ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³⁹ oraz w rozporządzeniach w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁴⁰. Na stronie internetowej Urzędu⁴¹ została opublikowana informacja o wysokości stawek opłaty, możliwości częściowego zwolnienia od opłaty oraz o terminie płatności opłaty przypadającym na 15-ty dzień każdego miesiąca z góry.

(akta kontroli str. 345)

Naczelnik WGO wyjaśniła m.in., że ustne działania informacyjne są prowadzone w momencie przybycia właściciela posesji do Wydziału – drukowany jest wówczas blankiet wpłaty z kwotą zaległości. Prowadzone są również rozmowy telefoniczne, w trakcie których informowani są oni o zaległościach. Jednak nie jest prowadzona ewidencja takich działań. Nie wysyłano do zobowiązanych wiadomości tekstowych, e-maili z uwagi na brak możliwości technicznych. Informacje telefoniczne są wykonywane tylko w przypadkach, gdy w deklaracji został podany nr telefonu. Planowane jest w przyszłości wprowadzenie informowania smsowego.

(akta kontroli str. 345)

W kontrolowanym okresie (2020-2022 do końca maja) powstały zaległości w łącznej kwocie 4 122,2 tys. zł, w tym: 2 860,0 tys. zł w 2020 r., 253,5 tys. zł w 2021 r. i 1 008,7 tys. zł w 2022 r. Wystosowano do dłużników 5852 upomnienia na łączną kwotę 2 209,7 tys. zł⁴², w tym: w 2020 r. 2120 upomnień na kwotę 665,5 tys. zł, w 2021 r. 3130 upomnień na 1 316,0 tys. zł i w 2022 r. 602 upomnienia na kwotę 228,2 tys. zł. Tytułów wykonawczych wystawiono 714 na łączną kwotę 395,1 tys. zł w tym: w 2021 r. 582 tytuły na kwotę 332,6 tys. zł i w 2022 r. 132 tytuły na kwotę 62,5 tys. zł. Kwota wyegzekwowanych zaległości w wyniku podjętych działań predezekucyjnych i egzekucyjnych wyniosła 1 508 tys. zł, w tym 465,9 tys. zł w 2020 r., 882,2 tys. zł w 2021 r. i 160,4 tys. zł w 2022 r.

(akta kontroli str. 347-366)

Szczegółowe badanie działań Urzędu podejmowanych wobec 20 dłużników⁴³ wykazało m.in., że wszyscy dłużnicy, złożyli deklaracje, w których zawarto pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego.

Wobec dłużników, których zaległości powstały w latach 2020-2022 wystosowano upomnienia, które zawierały elementy określone w przepisach wydanych na podstawie art. 15 § 3e ustawy o postępowaniu egzekucyjnym⁴⁴, w szczególności: wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego po upływie 7 dni od dnia doręczenia upomnienia.

³⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 479, ze zm., dalej: ustawa o postępowaniu egzekucyjnym.

⁴⁰ Działania uregulowane w § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1483) – obowiązującego do 29 lipca 2020 r., dalej: rozporządzenie z 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli, następnie w § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1294) – obowiązującego w okresie od 30 lipca 2020 r. do 19 lutego 2021 r., dalej: rozporządzenie z 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli, następnie w § 2 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2083) – obowiązującego od 20 lutego 2021 r., dalej: rozporządzenie z 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli.

⁴¹ www.grojecmiasto.pl w zakładce „gospodarka odpadami”.

⁴² W stosunku do pozostałej kwoty zaległości powstałych w trakcie kontrolowanego okresu tj. 1 912,5 tys. zł nie wystawiono upomnień z uwagi na dobrowolne uregulowanie zaległości przed ich wystawieniem.

⁴³ Do analizy wytypowano 20 dłużników, posiadających zadłużenie na dzień 31 maja 2022 r. na ogólną kwotę 74 071,55 zł należności głównej i 7 520,00 zł odsetek. Do badania wytypowano zaległości największe, w tym sześć obejmujących zaległości najstarsze, tj. z 2013 r. Jeden dłużnik posiadał zadłużenie tylko za 2013 r.

⁴⁴ Tj. w rozporządzeniu z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli, w rozporządzeniu z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli, a następnie w (obowiązującym od 20 lutego 2021 r.) rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie danych zawartych w upomnieniu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2194).

Upomnienia dotyczyły więcej niż jednej należności pieniężnej, wynikającej z deklaracji o wysokości opłaty i wystawiane były po upływie terminu płatności za ostatni okres, którego dotyczyły. Upomnienia były wystawiane średnio po upływie 110 dni od dnia powstania pierwszej zaległości objętej upomnieniem i po upływie 11 dni od dnia powstania ostatniej zaległości. Najdłuższy okres jaki upłynął od terminu płatności do wystawienia upomnienia wynosił 448⁴⁵, a najkrótszy – 2 dni.

W 2021 r. upomnienia wysyłano do dłużników cztery razy za okresy kwartalne, po upływie kilku dni od terminu płatności za ostatni miesiąc kwartału. W 2022 r. do końca maja wysłano wobec dłużników po jednym upomnieniu za I kwartał.

W przypadku niedokonania zapłaty w terminie wskazanym w upomnieniu wystawione zostały tytuły wykonawcze. Tytuły, zgodne ze wzorami określonymi w rozporządzeniach w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej, obowiązujących w kontrolowanym okresie⁴⁶, były wystawiane w systemie Macrologic⁴⁷ i niezwłocznie przekazywane do Urzędu Skarbowego. Tytuły były wystawiane średnio po upływie 115 dni od dnia skutecznego doręczenia upomnienia. Najdłuższy okres jaki upłynął od daty doręczenia upomnienia do daty wystawienia tytułu wykonawczego wyniósł 384 dni i dotyczył tytułu wystawionego wobec jednego dłużnika w dniu 24 maja 2021 r., podczas gdy upomnienie zostało skutecznie doręczone w dniu 5 maja 2020 r. najkrótszy okres wynosił 16 dni od dnia doręczenia upomnienia.

W ramach współpracy z Urzędem Skarbowym w Grójcu, WGO uzyskał informację, że wobec dłużników podjęto następujące czynności egzekucyjne⁴⁸: zajęcie rachunków bankowych (wobec 11 dłużników, w tym cztery – zajęcie nieskuteczne, sześć – zajęcie skuteczne i jedno – zajęcie rachunku dłużnika wobec którego ogłoszono upadłość konsumencką), zajęcie wynagrodzenia za pracę (wobec dwóch dłużników, w tym wobec jednego – nieskuteczne a wobec drugiego – najpierw nieskuteczne zajęcie w maju 2021 r. a następnie skuteczne zajęcie w marcu 2022 r.), zajęcie świadczeń ZUS (wobec dwóch dłużników – skuteczne, w tym w przypadku jednego dłużnika posiadającego zadłużenie z 2013 r. uzyskano informację o zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej i UGiM wystawił dalszy tytuł wykonawczy i przekazał do komornika sądowego, który dokonał skutecznego zajęcia skutecznego świadczeń ZUS. W przypadku jednego dłużnika, wobec zadłużenia z 2013 r.– w 2019 r. postępowanie egzekucyjne zostało zawieszona w związku z ogłoszeniem upadłości gospodarczej, wierzytelność została zgłoszona do sądu rejonowego. Wobec siedmiu dłużników Urząd Skarbowy nie udzielił informacji o podjętych działaniach egzekucyjnych.

W wyniku wystawionych ww. upomnień i tytułów wykonawczych Urząd odzyskał w kontrolowanym okresie, do dnia 31 maja 2022 r., łącznie 3 722,05 zł należności głównych i 287,55 zł odsetek (co stanowiło 5,5% kwoty objętej upomnieniami lub tytułami wykonawczymi, tj. 73 460,80 zł⁴⁹). W dwóch przypadkach dłużnicy dokonali dobrowolnej wpłaty zaległości po otrzymaniu upomnienia. W dwóch przypadkach

⁴⁵ Dotyczyło to upomnień wystosowanych w dniu 7 kwietnia 2021 r. wobec siedmiu dłużników - upomnienia te obejmowały należności za miesiące od stycznia 2020 r. do marca 2021 r., a dłużnicy złożyli po terminie deklaracje obejmujące okres począwszy od stycznia 2020 r. Wobec nieregulowania należności po złożeniu deklaracji, niezwłocznie wystawiono upomnienia wobec dłużników.

⁴⁶ W załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 850) – obowiązujący do 29 lipca 2020 r., w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 968) – obowiązujący od 30 lipca 2020 r. do 19 lutego 2021 r., załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 176, ze zm.) – obowiązującego od 20 lutego 2021 r.

⁴⁷ System obejmował tytułem wykonawczym należności wynikające z upomnień i automatycznie naliczał kwoty odsetek od poszczególnych kwot z zastosowaniem odpowiedniej liczby dni od dnia powstania zaległości.

⁴⁸ W niektórych przypadkach wobec jednego dłużnika stosowano kilka czynności egzekucyjnych.

⁴⁹ Należność główna.

kwoty zostały otrzymane w wyniku prowadzonych postępowań egzekucyjnych przez Urząd Skarbowy, a w jednym w wyniku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego. Każdorazowo WGO wystosowywał informację do US o wysokości dokonanej przed dłużnika wpłaty i jej zaliczeniu na poczet zaległości.

W dniu 15 czerwca 2022 r. (tj. w trakcie kontroli NIK) Burmistrz wystosował zapytanie do US w Grójcu w sprawie informacji o efektach prowadzonych postępowań egzekucyjnych wobec czterech dłużników posiadających zadłużenie z tytułu opłaty za 2013 r.⁵⁰ Do dnia zakończenia kontroli Urząd nie otrzymał odpowiedzi.

(akta kontroli str. 378-403)

W kontrolowanym okresie (do maja 2022 r.) wpłynęło łącznie osiem wniosków o udzielenie ulg w spłacie zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym: dwa wnioski o umorzenie zaległości w 2020 r. i jeden w 2021 r. oraz pięć wniosków w 2022 r., z czego jeden o rozłożenie na raty i cztery o umorzenie zaległości. W pięciu przypadkach Burmistrz odmówił udzielenia ulgi, stwierdzając brak wystąpienia przesłanki „ważnego interesu strony”. W jednym przypadku wniosek (złożony 27 maja 2022 r.) pozostawał w trakcie rozpatrzenia. W dwóch przypadkach Burmistrz udzielił ulg, tj. w 2020 r. umorzył zaległość na kwotę 221 zł⁵¹ i w 2022 r. rozłożył na raty zaległość w kwocie 1 056,00 zł. Powodem udzielenia ulg było stwierdzenie wystąpienia ważnego interesu strony, który ustalono w oparciu o szczegółowo zebrany materiał dowodowy.

(akta kontroli str. 404)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości:

Ocena cząstkowa

Urząd monitorował terminowość wpłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a w przypadku braku wpłat podejmował działania w celu ich wyegzekwowania. Zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na koniec roku wynosiły: w 2020 r. – 404,9 tys. zł, w 2021 r. – 390,4 tys. zł, co stanowiło odpowiednio 4,72% i 4,27% należności z tego tytułu. Postępowaniami egzekucyjnymi objęto: na koniec 2020 r. – 2,2 tys. zł (0,5%), na koniec 2021 r. – 191,7 tys. zł (49,1%).

Badanie działań podejmowanych wobec 20 dłużników posiadających zaległości w wysokości 73 460,80 zł⁵² wykazało, że do dnia 31 maja 2022 r., odzyskano 3 722,05 zł (5%) należności głównych. Zgodnie z przyjętą praktyką wystawiano upomnienia i tytuły wykonawcze. W ramach współpracy z Urzędem Skarbowym pozyskiwano informacje dotyczące wysokości wpłat oraz skuteczności postępowań egzekucyjnych.

Postępowania w sprawie udzielenia ulg w spłacie zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone były prawidłowo.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Utworzenie i prowadzenie przez Wydział Gospodarki Odpadami ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg.
2. Sporządzanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z art. 9tb ucpg.

⁵⁰ Wobec tych dłużników wystawiono tytuły wykonawcze w 2015 r.

⁵¹ 144 zł należność główna i 77 zł odsetki.

⁵² Należność główna.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 5 września 2022 r.

Kontroler:
Ilona Bożek
główny specjalista k.p.
/-/

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
z up. Wiesława Bronisz
p.o. Wicedyrektora
/-/